

ਐਪੀਲੇਟ ਕਰੀਮੀਨਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਅਤੇ ਸੈਨੀ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਛੱਤਰ, ਸੀਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ (2) ਬਦਲੂ ਸੀਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ-

ਦੇਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਦੀ ਸਟੇਟ, -ਜਵਾਬਦੇਹ

1950 ਦੀ ਕ੍ਰੀਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.398

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ- ਕੁਝ ਗਵਾਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ (won over) ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ-ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ- ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਟੇਢੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਸ਼ਾਇਦ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਕਿਸੇ ਟੇਢੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਵੀ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਟਰ (ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ) ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਹੇਵਰਟ ਸੀ.ਜੇ. ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਡੇਰਾ ਹੈਰਿਸ (1) ਵਿੱਚ, ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਸੰਗਤ (ਬੇਜ਼ੋੜ) ਖਾਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਜਿਊਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ, ਇਹ ਸੀ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਸਲ ਗਵਾਹ ਕੌਣ ਸਨ।

ਅਦੇਲ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਏ.ਈ. ਪੈਲਸਤੀਨ (2), ਮਲਕ ਖਾਨ ਬਨਾਮ. ਇਮਪੈਰਰ (3), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ.

ਸ.ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ II ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 9 ਅਗਸਤ 1950 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ।

ਜੈ ਗੋਪਾਲ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਲ. ਕੋਹਲੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ (Lordship) ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਿਰਣਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ:

ਸੇਨੀ ਜੇ. ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਰਪੰਚ ਦੇਵ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੌਜੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਅਲੀਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਪਾ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਦੇਵ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਰਮਾ ਅਤੇ ਲਾਲ ਚੰਦ ਜਿੱਤ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਕੁਲੀ ਰਾਮ, ਲੰਬੜਦਾਰ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੌਜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੇਵ ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਦੇਵ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਦੇਲ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲ ਦਾਬਾਰ ਬਨਾਮ ਫਿਲਸਤੀਨ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ (1) ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਨਿਜੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਇਦ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਕੁਝ ਟੇਢੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ: "ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਵੀ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਪੱਖ ਸਾਰੇ ਸਾਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਸੰਗਤ ਲੇਖੇ ਦੇਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਸਕਣ। ਜਿਉਰੀ. ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਸਲ ਗਵਾਹ ਕੌਣ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ 9 ਮਈ 1950 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਾਲ ਚੰਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਟੇਢੇ ਮਨੋਰਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 22 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਅਤੇ ਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਕੁਝ ਤਿੱਖਾ ਇਰਾਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਲਾਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮੌਜੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਨ ਕਿਸੇ ਘਟੀਆ ਮਨੋਰਥ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਅਦੇਲ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲ ਦਾਬਾਹ ਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ। ਏ.ਜੀ.ਐਫ. ਫਲਸਤੀਨ (1), ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਮਲਕ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (2) ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਡ ਲਾਰਡਸ ਬੈਂਕਰਟਨ, ਪੇਰਟਰ ਅਤੇ ਗੋਡਾਰਡ, ਸਰ ਮਾਧਵਨ ਨਾਇਰ ਅਤੇ ਸਰ ਮਾਧਵਨ ਨਾਇਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰ ਜੌਹਨ ਬੀਓਮੋਟ।

ਭੰਡਾਰੀ ਜੇ.- ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ
(ਅਨੁਵਾਦਕ)